

тѣй, то си струва да вникне сѣки за да я изучи, и ние са наемаме да опишемъ и да запознаемъ по-отблизо читатели-тѣ си съ тая чудесна сила.

История-та на електрическа-та сила ни учи, че единъ отъ седемъ-тѣ гръцки философи Талесъ, кой-то живѣлъ въ VI. вѣхъ прѣди Р. Хр. знаялъ, че кехлибаря (иелектронъ) кога са потърка съ вжлненъ парцалъ, придобивалъ една свойщина да притеглява и отгласкува: косми, перушинякъ и други такива лѣжки нѣща. И тая привлекателна и отгласкателна сила нарѣкли отпослѣ по имя-то на кехлибара — сила кехлибарюва или електрика. Въ края на XVI вѣкъ са схгльдало, че и други нѣща като на пр. тяфъ (кюкюртъ), червенъ восакъ, смола, стжкло, коприна, алмазъ и др. т. придобиватъ сжща-та електрическа свойщина какъ-то и кехлибаря, кога-то са потъркатъ съ вжлненъ парцалъ или съ кочя или заяшка кожа. Но и това не било доста. Человѣческия умъ не преставалъ да прави различни опити върху тия непознати за него полчиби. Списание-то на Английска физикъ William Gilbert, кое-то издалъ въ 1600 год. въ Лондонъ подъ названиее „De magnetе“ са втжлпило въ ума на сички-тѣ тогавашни учени мъже и тѣ захванали съ голѣмо присхърдце да испитватъ истина-та на това списание. И наскоро са увѣрили. Потрѣбно било да са изнамѣри единъ урѣдъ, съ кой-то да може да са произвожда повече електрика и да са сбира. Otto von Gaerike билъ пхрвия, кой-то въ 1672 год. направилъ такжвъ урѣдъ, и го нарѣкалъ електрика. Той налѣлъ въ една праздна голѣма стжклена топка тяфъ (кюкюртъ) и като са вкоравилъ счупилъ топка-та и наболъ тяфена-та на една желѣзна прчка (ржженъ) и я вжртыалъ силно съ една-та си ржка, а друга-та си ржка влачялъ по топка-та. По тоя начинъ той произвелъ много електрика. И тѣй той далъ поводъ за много други отпослѣ направени електрики. Но тая наука гледами да са истжщява най-много въ края на минало-то и въ начяло-то на наше-то столѣтие. Въ 1734 год. французския физикъ Дюбрей схгльдалъ, че тѣла наелектрисани съ стжкло, привличатъ камъ себе си други тѣла наелектрисани съ смола, а тѣла наелектрисани съ едно и сжщо нѣщо или съ двѣ однородни нѣща, едно друго са отгласкуватъ, и това дало причина да са распознаватъ двѣ противни електрики: — електрика стжклена и електрика смолена.

Вениаминъ Франклинъ (род. на 1706 г. въ Бостонъ у Америка † 1790 г.) заслужва да са нарѣче баща на тая наука. Той съ свои-тѣ изнамирования, на кои-то на пхрво место